číslo 3 / květen 2012

SKAV

stálá konference asociací ve vzdělávání

Zpravodaj

Stálá konference asociací ve vzdělávání, o. s. (SKAV, o. s.), je dobrovolné seskupení pedagogických asociací, programů a občanských sdružení usilující o podporu a ochranu progresivních změn ve vzdělávání a o zprostředkování výměny informací a komunikace mezi pedagogickými iniciativami, neziskovým sektorem, státní správou, samosprávou a veřejností.

Obsah

Editorial 01 – 02

Kulaté stoly SKAV 2012 02

Konference SKAV 2012 03 – 04

Profil členské organizace
AISIS, o. s. 05 – 07

K jádru problému:
David Čáp – Šikana: Mýty a realita 08 – 09

Z členských organizací 10 – 12

Galerie projektů 13 – 17

Kalendář akcí 18

Editorial

Vážené čtenářky a vážení čtenáři,

přinášíme Vám už třetí číslo Zpravodaje SKAV, ve kterém bychom Vám opět chtěli přiblížit jak naše společné aktivity jako Stálé konference asociací ve vzdělávání, tak činnosti našich jednotlivých členských organizací. Toto číslo vychází u příležitosti konference, kterou pořádáme ve spolupráci se Senátem Parlamentu ČR a Pomáháme školám k úspěchu o. p. s. Konference se koná 28. května 2012 v prostorách Senátu a bude se zabývat tématem Rozdílné koncepce vzdělávání a jejich důsledky. V rámci dopolední panelové a odpolední skupinové diskuze budeme řešit otázky typu, nakolik se má požadavek konkurenceschopnosti promítat do našeho vzdělávání, zda má být jedním z hlavních cílů vzdělávání podpora sociální soudržnosti a zda opravdu chceme, aby byli absolventi našich škol zodpovědní ve svém rozhodování a jednání. Jsme rádi, že i letos můžeme pokračovat v úspěšné spolupráci, kterou jsme navázali vloni s Výborem pro vzdělávání, vědu, kulturu, lidská práva a petice Senátu PČR a s obecně prospěšnou společností Pomáháme školám k úspěchu. Výstupy z této konference budou publikovány v podzimním čísle našeho

Zpravodaje. Na našich webových stránkách www.skav.cz si je ale samozřejmě budete moci přečíst už krátce po skončení konference.
Toto číslo Zpravodaje SKAV není ale jen o letošní konferenci. Opět Vám chceme blíže představit jednu z našich členských organizací, tentokrát to bude občanské sdružení AISIS. Kromě rozhovoru s jejich výkonným ředitelem Milanem Kotíkem, máte příležitost nahlédnout do dvou publikací, které AISIS vydalo v souvislosti s jejich projektem *Minimalizace šikany*. O aktivitách našich dalších členů se můžete dozvědět něco více v Novinkách z členkých organizací a v Galerii projektů. Na závěr Vám předkládáme přehled akcí na období květen až srpen 2012. Přeji Vám příjemné čtení a těším se na setkání na některém z našich kulatých stolů, které pořádáme společně s obecně prospěšnou organizací EDUin pravidelně třetí čtvrtek v měsíci (kromě května, kdy se koná konference, a letních prázdnin).

Silvie Pýchová, výkonná ředitelka SKAV, o. s.

Skav najdete také na Facebooku!

Kulaté stoly 2012

Od ledna 2012 se zatím konaly čtyři kulaté stoly SKAV a EDUin. První letošní kulatý stůl nesl název „K čemu mohou či nemohou být výsledky plošných testů užitečné?“. Na akci vystoupili RNDr. Jana Straková, Ph.D., výzkumná pracovnice, ISEA; Mgr. Jiří Dvořák, Ph.D., výzkumný pracovník, Scio, s.r.o.; Mgr. Maja Bihelerová, ředitelka ZŠ Bílá 1, Praha 6; Ing. Václav Nádvorník, zástupce ředitele, ZŠ Londýnská. V únoru jsme se věnovali tématu „Jakou revizi RVP si přejí učitelé základních a středních škol?“ a panelové diskuze se zúčastnili Mgr. Tomáš Pavlas, odborný pracovník, NÚV; PhDr. Stanislava Krčková, bývalá ředitelka VÚP; RNDr. Jiří Kuhn, ředitel Gymnázia Nymburk, předseda Asociace gymnázií ČR; a Mgr. Jan Korda, ředitel ZŠ Lyčkovo nám., Praha, předseda PAU a prezident APU. V březnu se konal v Americkém centru speciální kulatý stůl ve spolupráci s Fulbrightovou komisí pod názvem: „Teach for America aneb jak v USA získávají zajímavé lidi pro učitelkou profesi“. Program Teach for America představila americká stipendistka Fulbrightova programu působící na ZŠ Londýnská Jennifer Ventimiglia a o tom, nakolik je program inspirativní pro české prostředí diskutovali prof. PaedDr. Iva Stuchlíková, CSc., vedoucí Katedry pedagogiky a psychologie, Pedagogická fakulta Jihočeské univerzity, členka Akreditační komise ČR; PhDr. Hana Košťálová, členka výboru SKAV, o. s., Kritické myšlení, o. s.; a prof. PhDr. Karel Rýdl, CSc., prorektor Univerzity Pardubice. Na zatím posledním kulatém stole, který se konal v dubnu ve svém pravidelném místě konání – v ZŠ Vodičkova, Praha 1, jsme se zabývali otázkou: „Co doopravdy říká o našem školství zpráva OECD?“. Své názory k tomuto tématu prezentovali Ing. Michaela Šojdrová, Česká školní inspekce; PhDr. David Greger, Ph.D., Pedagogická fakulta UK; PhDr. Martin Chvál, Ph.D., NÚV, Pedagogická fakulta UK; RNDr. Pavla Polechová, CSc., Česká odborná společnost pro inkluzivní vzdělávání. Následující kulatý stůl se bude konat 21. června 2012 a téma bude ještě upřesněno. Rádi bychom Vás ale již nyní informovali o připravovaném zářijovém kulatém stole, který se bude věnovat tématu mezigeneračního vzdělávání a připravujeme ho v rámci Evropského roku aktivního stárnutí a mezigenerační solidarity 2012 za podpory Francouzského institutu v Praze a MŠMT. Kulatý stůl se bude konat 20. září ve Francouzském institutu.
Více informací ke kulatým stolům a jejich výstupy naleznete zde: http://www.zsmltu.cz/skav/?cat=7.

Stálá konference asociací ve vzdělávání, o. s., ve spolupráci s Výborem pro vzdělávání, vědu, kulturu, lidská práva a petice Senátu PČR a Pomáháme školám k úspěchu o. p. s. **pořádá konferenci**

Konference 28. 5. 2012

Rozdílné koncepce vzdělávání a jejich důsledky

s podtitulem

Kterou cestou se chceme vydat?

Konference se uskuteční **v pondělí 28. května 2012 od 10 do 15 hod.** v prostorách Hlavního sálu Valdštejnského paláce, Praha 1.

SKAV stálá konference asociací ve vzdělávání

Pomáháme školám k úspěchu

SENÁT PARLAMENTU ČESKÉ REPUBLIKY

Cíl konference

Diskutovat o koncepci vzdělávání v našich základních a středních školách.
Diskusní otázky:

- Jak se má do vzdělávání v ČR promítat požadavek konkurenceschopnosti?
- Má být jedním z hlavních cílů vzdělávání podpora sociální soudržnosti?
- Chceme opravdu vychovávat žáky k zodpovědnému rozhodování a jednání?

Konference je určena především zástupcům

- Parlamentu ČR;
- ministerstev a jejich přímo řízených organizací;
- České školní inspekce;
- veřejné správy na celostátní, regionální a lokální úrovni;
- škol a školských zařízení;
- univerzit;
- asociací v oblasti vzdělávání;
- zaměstnavatelů a podnikatelské sféry.

Přílohou této pozvánky je program konference.

Těšíme se na setkání s Vámi na konferenci! *Silvie Pýchová, výkonná ředitelka, SKAV, o. s.*

Program

Téma:

Rozdílné koncepce vzdělávání a jejich důsledky

Kterou cestou se chceme vydat?

Místo: Senát Parlamentu ČR, Valdštejnské náměstí 17/4, Praha 1
Organizátor: Stálá konference asociací ve vzdělávání, o. s., ve spolupráci s Výborem pro vzdělávání, vědu, kulturu, lidská práva a petice Senátu PČR a Pomáháme školám k úspěchu o. p. s.
Termín: 28. května 2012

Program konference

- **Registrace** (9.00 – 9.45 hod.)
  Prosíme o včasný příchod z důvodu povinné kontroly v Senátu (průkaz totožnosti, bezpečnost).
- **Zahájení konference** (10.00 hod.)
- **Úvodní slovo za Senát Parlamentu ČR**
  Marcel Chládek / *senátor, místopředseda výboru*
- **Je vzdělávání tím, čím má být? A ne-li, v čem je problém?**
  Zdeněk Helus / *proděkan Pedagogické fakulty UK*
- **Panelová diskuze**
  Radek Cikl / *náměstek hejtmana Libereckého kraje a předseda Komise Rady Asociace krajů ČR pro školství a sport*
  Hana Košťálová / *vedoucí expertní rady projektu Pomáháme školám k úspěchu, členka výboru SKAV, o. s.*
  Jan Rýdl / *člen představenstva Svazu průmyslu a dopravy ČR, předseda představenstva TOS Varnsdorf, a. s.*
  Ivan Smolka / *ředitel Waldorfského lycea, zástupce Asociace waldorfských škol ČR, člen výboru SKAV, o. s.*
  Klára Šimáčková Laurenčíková / *předsedkyně České odborné společnosti pro inkluzivní vzdělávání*
  Jiří Zajíček / *předseda Unie CZESHA a Asociace středních průmyslových škol ČR, ředitel Masarykovy střední školy chemické*
- **Občerstvení** (12.00 – 12.45 hod.)
- **Diskuse ve skupinách** (13.00 – 14.15 hod.)
- **Prezentace výstupů diskuse** (14.15 – 14.45 hod.)
- **Závěr** (14.45 – 15.00 hod.)

Moderuje **Tomáš Feřtek** / *EDUin o. p. s.*

SKAV stálá konference asociací ve vzdělávání

Pomáháme školám k úspěchu

SENÁT PARLAMENTU ČESKÉ REPUBLIKY

Profil členské organizace
AISIS, o. s.

Poslání a vize organizace:

AISIS je občanské sdružení, které usiluje o zlepšování kvality českých škol zaváděním inovací do jejich praxe. Inovace se týkají obsahu a cílů vzdělávání, zavádění nových metodických, didaktických a organizačních postupů. Změnit zavedenou praxi ve škole je vždy obtížné a složité. Proto se školami spolupracujeme prostřednictvím dlouhodobých projektů, jejichž součástí je zpravidla vzdělávání, plánovaní změny a podpora realizace této změny přímo v prostředí školy. Více na: **www.aisis.cz**

Hlavní a aktuální aktivity:

Organizace AISIS měnila zažitá paradigmata o cílích a smyslu vzdělávání v projektu **„Dokážu to?“** (2000–2006), zabývala se efektivními inkluzívními postupy v projektu **„Škola pro všechny“** (2001–2007); zaměřuje se na vytváření účinného systému prevence školy proti šikaně v projektu **„Minimalizace šikany“**, rekvalifikuje učitele v novém tématu finanční gramotnosti prostřednictvím projektu **„Rozumíme penězům“**, zprostředkovává školním dětem vhled a diskusi nad sociálními a zdravotními riziky nežádoucího chování a jednání v projektech **„Paragraf 11/55“** a **„Rubikon“**. Otázku zdravých návyků a schopnosti převzít odpovědnost za svoje rozhodování v otázkách zdraví od předškolního věku se věnuje v projektu **„Zdravá abeceda“**. Posiluje a rozvíjí vnitřní potenciál škol k zvyšování kvality učení v projektu **„Školy v pohybu“**. Nově přibližuje žákům ZŠ a SŠ atraktivitu vědeckých oborů propojením škol s komerčními firmami v projektu **„Věda má budoucnost“**. Vydává odborný časopis pro učitele **„Moderní vyučování“**.

Interview

Mgr. Milan Kotík, výkonný ředitel AISIS, o. s., člen SKAV

- **Milane, můžeš prosím popsat, za jakých podmínek a proč občanské sdružení AISIS vzniklo?**

AISIS jsme založili koncem roku 1999 – tři učitelé a jeden sociolog – protože jsme nedokázali učit ve školách, kde není možné učit „dobře“. Dostali jsme (z dnešního pohledu) romantický a bláznivý nápad „opravovat“ školy podporou zvenku. Co pro nás „dobře učit“ znamená, se od té doby odráží v tématech našich projektů. Koncem 90. let to jednoznačně byla otázka cílů a smyslu vzdělávání. Tehdy odhadem 95 % škol vedlo výuku tupě transmisivním přenosem tzv. „vědeckých poznatků“ do hlav dětí (výklad – procvičování – zkoušení). Děti si trénovaly paměť, nudily se nebo se bály... Přispěli jsme ke změně paradigmatu v hlavách tisíců učitelů, co je vlastně smyslem vzdělávání. Toto téma je opět aktuální v probíhající debatě, jestli se má základní škola soustředit na budoucí konkurenceschopnost dětí na trhu práce nebo na posilování jejich schopnosti být dobrým člověkem v konkrétním společenství lidí.

- **Jak dlouho v AISIS působíš a jakými činnostmi se v roli výkonného ředitele zabýváš?**

V AISIS jsem od začátku. Pět let jsem byl projektovým manažerem projektu „Dokážu to?“ V listopadu 2005 jsem po Ivo Jupovi převzal roli ředitele organizace. V organizaci naší velikosti se činnosti hodně mění a to mě baví. Zastupuji AISIS navenek – setkávám se se spoustou inspirativních lidí, expertů, s řadou z nich dlouhodobě úzce spolupracujeme na nastavení

AISIS: Školy v pohybu. Díky teambuildingovým akcím se z vedení osmi konkurenčních škol stal spolupracující tým.

projektových řešení. Vyjednávám s komerčními firmami nové projekty. Interně společně se správní radou nastavuji strategii organizace, hraju roli supervizora projektových týmů a projektového řízení, personalisty, office manažera, ...někdy „bedňáka“. Občas v projektech zastávám odborné role.

O co vlastně AISIS usiluje a jak se vám to daří realizovat? Můžeš to ilustrovat na konkrétních příkladech?

Jak již bylo řečeno, podporujeme a zavádíme různé inovativní postupy, pedagogické metody a strategie do praxe škol. Zdaleka nejde jen o poskytování informací. Přispíváme ke změně myšlení pedagogů, často pracujeme se změnou jejich postojů, vnitřní motivací. Významně ve specifických oblastech přispíváme k profesionalizaci profese učitele. Dle mého názoru i osobní zkušenosti je pregraduální příprava na výkon učitelského povolání velmi nedostatečná.

V projektu „Dokážu to?“ jsme značně přispěli k prosazení Osobnostní a sociální výchovy do vzdělávacích plánů základních a všeobecných středních škol. Tedy přemýšlení o tom, kdo jsem (např. budování sebeúcty), učení se sociálním dovednostem jak vyjít s ostatními (komunikace, tolerance, empatie), uvědomění si své role ve skupině, společnosti apod. Pořád mi připadá důležitější umět se vyrovnat se světem a najít si v něm místo tak, abych spokojeně žil, než jakékoli další obsahy.

V projektu „Minimalizace šikany“ jsme ve 120 školách nastavili funkční školní systém prevence šikany – od eliminace rizik a obvyklých příčin vzniku (třeba to, že děti jasně vědí, které chování a jednání není ve škole tolerováno a proč a všichni učitelé to mají mezi sebou do praktických podrobností vyjasněno) až po schopnost školy jako organismu efektivně vyřešit i závažnější případy šikanování. Školy oceňují právě především praktickou podporu zavádění systému prevence přímo v realitě školy.

Máš představu určitého ideálního stavu v oblasti vzdělávání? Jak by takový stav vypadal? A jak k tomu přispíváte, aby nastal?

Všichni známí z mého okolí, kteří jsou v něčem výjimeční, se ke svému životnímu úspěchu nedostali přes znalosti osvojené ve škole. Škola některým z nich dala podnět, impuls, inspiraci. Klíčová je především vnitřní motivace a převzetí odpovědnosti za svůj život.

Uvědomme si dále, že možnosti neformálního (mimoškolního, zájmového) vzdělávání strmě narůstají. Je nasnadě otázka: „K čemu vlastně za 10 let budeme potřebovat školu?“ Škola může mít svou nezastupitelnou roli – především ve sféře sociálního učení a vyrovnávání sociálních rozdílů. Velké rodiny už nežijí pospolu (vlastně už ani malé), a tak škola je nezastupitelná v různorodosti a četnosti sociálních interakcí.

V současné době se mluví o alarmujícím zhoršení výsledků v mezinárodních srovnávacích testech. Mně připadá ještě mnohem více alarmující netolerance, šikana, xenofobie, latentní i otevřený rasismus bující mezi učiteli i žáky/studenty. Myslím si, že tady současná škola coby sociální prostor selhává nejvíce, a tím i prohrává svoji šanci být jedinečnou a důležitou institucí.

Proto pro mě je ideální ta škola, která učí děti kromě rozvoje osobnosti a sociálního učení pouze zvídavosti a podněcuje a katalyzuje jejich zájmy. O vše ostatní, co k tomu děti po cestě potřebují, si děti řeknou samy – jako číst, psát, počítat, rozumět základům mechaniky, umět rozeznat a třídit organismy nebo třeba domluvit se italsky.

Co pro to dělám? Kromě 8–12 hodin každý den ve své práci jsme s mojí ženou v Kladně iniciovali vznik druhého stupně Montessori školy, kde usilujeme o vytvoření zajímavého a odvážného vzdělávacího kurikula.

Na jaké překážky ve vašem úsilí narážíte?

V České republice chybí jasná sdílená představa, kam se český vzdělávací systém ubírá. Směr nastavený Bílou knihou vzdělávání, o kterém jsem byl léta přesvědčen jako o nezpochybnitelném trendu v souladu se vzdělávací politikou celého evropského kontinentu, je zpochybňován praktickými kroky a opatřeními jdoucími zcela proti této strategii. Chybí nám celonárodní diskuse a hlavně energie a ochota ke konsensuální shodě napříč odbornou i laickou veřejností.

V současné době je velmi těžké uspět se sebelepším vzdělávacím programem pro učitele díky masívnímu čerpání prostředků ESF. Je přebytek nabídky zadarmo, jejíž kvalita a použitelnost se nevyhodnocuje. Celá mašinerie čerpání evropských peněz se děje s úsilím peníze vyčerpat – z čehož se stalo významné politikum. Nikdo se nezabývá smyslem a výsledky tohoto utrácení. Je mi líto toho vynaloženého úsilí, které mohlo přinést mnohem větší efekt.

AISIS: Minimalizace šikany – v rámci akce STOP kyberšikaně vytvořily děti plakáty na toto závažné a aktuální téma. Tento plakát vytvořily děti z 28.ZŠ Plzeň.

S kolika školami AISIS spolupracuje? Vnímáte, že mají vaše aktivity podporu odborné i laické veřejnosti?

Se stovkami škol každý rok. Většinou máme velmi dobrý ohlas a hodně škol, ředitelů a učitelů je již tak loajální, že chtějí vše, co vyprodukujeme. To na jednu stranu zavazuje a na druhou přináší i rizika.

Jak ověřujete dopad vašich aktivit?

To je velmi různé podle charakteru programu. V implementačních programech používáme interní parametr „aby si toho všimly děti“. To v překladu znamená doložit, jestli se očekávané dopady projektu opravdu projevily až v třídní praxi, pozitivním odrazu u žáků. Někdy používáme jednoduché dotazníky, jindy velmi sofistikované metody. Např. v pilotní fázi projektu „Minimalizace šikany“ jsme měřili výskyt projevů šikany (četnost a závažnost) standardizovaným dotazníkem, před započetím a po ukončení implementační fáze programu ve škole. V projektu „Školy v pohybu“ je výstupem u každé školy případová studie, kde tým školy popisuje a dokládá, co na základě projektových aktivit v praxi školy trvale změnili. „Škola pro všechny“ měřila soulad očekávání žáků, rodičů a učitelů faktorovou analýzou dat získaných metodikou qsort. K dobrému zacílení programu zpravidla používáme focus group.

Co je pro AISIS v současnosti prioritou, na co se zaměřujete?

Jak zajistit, abychom jedinečné a objektivně potřebné produkty mohli nabízet i po skončení projektové podpory za reálné tržní ceny.

Jaký má pro vás význam členství ve SKAV?

SKAV vnímám jako důležitou platformu podobně smýšlejících organizací, která se angažuje v tom, aby české školství ctilo principy, které nám pro úspěšný vzdělávací systém připadají klíčové.

A jako vždy na závěr se zeptám, co bys SKAV popřál do budoucna?

Aby se mu to dařilo.

Rozhovor vedla Silvie Pýchová.

K jádru problému…

David Čáp – Šikana: Mýty a realita

(Publikace vydaná ve spolupráci s projektem AISIS Minimalizace šikany)

Autor v deseti mýtech rozebírá nejčastější předsudky, které se kolem šikany točí. Uvěřit jim mnohdy znamená ohrozit nejen celkové klima ve třídě, ale i jednotlivé děti. Proto je dobré se nad nimi zamyslet a pokusit se na ně podívat i z jiného úhlu.

Jaké mýty v knize najdete?

- **To se u nás stát nemůže!** … ale ano, šikana se může objevit na každé škole a dobrá škola není ta, která ji popírá, ale ta, která je na ni připravena.
- **Stejně si za to může sám!** … za opakované ubližování si NIKDO nemůže sám. Ať jsi jaký jsi, nikdo nemá právo ti ubližovat.
- **Internet a okolí školy se nás netýká!** … šikana a kyberšikana bývá velmi často velmi úzce provázána.
- **To si musím vyřešit sám a rychle!** … ne rychle = bezhlavě a plní emocí, ale rozvážně a týmově.
- **Dvojka z chování to vyřeší!** … dvojka z chování sama o sobě nic nevyřeší. Hledejme příčiny šikany.
- **Přísnost je nejlepší prevence!** … nejhorší šikana vzniká ve velmi tuhých systémech. Tedy ne přísnost a restrikce, ale srozumitelná pravidla, jasné mantinely a respekt k druhým.
- **Může za to výchova!** … téměř všichni rodiče vychovávají, jak nejlépe umí. Pokud je kritizujeme, postavíme je proti sobě.
- **Musí si to vyřídit mezi sebou!** … ano, je to možné, ale jen tehdy, když jsou obě strany vyrovnané. A to u šikany nebývá pravda.
- **Vždyť mu to kouká z očí!** … neškatulkujme žáky a ne přehlížejme, že agresorem může být i premiant třídy.
- **Stejně nám nikdo nepomůže!** … je třeba se vzdělávat a hledat řešení. Pomoc pak určitě najdeme.

Ale pojďme se blíže podívat na jeden z velmi nebezpečných mýtů.

Stejně si za to může sám!

Před měsícem jsem se dotkl rozšířeného mýtu o tom, že šikana na té a té škole být nemůže. Dnes se pojďme podívat na další často slýchanou větu, která správné řešení komplikovaného fenoménu, jako je šikana, rozhodně nepodpoří.

Stejně si za to může sám! Zní to logicky, srozumitelně a je to jednoduché vyslovit. Jedná-li se ale o šikanu, je tato **věta VŽDY nepravdivá**. Kde se v nás bere vlastně ta jistota, že si za opakované ubližování někdo může sám? Vysvětlení je několik.

Za prvé nás tento mýtus **zbavuje nutnosti situaci řešit**. Můžeme získat dojem, že ubližování je pro oběť jakýmsi výchovným prostředkem ze strany spolužáků. Říkáme si: kdyby nedělal toto, neříkal tamto, nechoval se určitým způsobem, jistě by mu ostatní dali pokoj. Také nás může napadnout, že **oběť** ostatní provokuje k agresivnímu chování. To vše je ale mýlka.

Pokud bychom se hlouběji ponořili do vývoje situace, pravděpodobně bychom zjistili, že „provokativní“ chování oběti je pouze neúčinnou obranou vůči opakovanému ponižování a ubližování. Oběť se tedy brání a také se pravděpodobně snaží vstupovat alespoň do nějakého kontaktu s ostatními. Platí zde kruté, ale přesné pravidlo.

Lepší je špatný kontakt než žádný kontakt. Jsme opravdu tvorové sociální a z toho důvodu jsme schopni dělat i věci, které na ostatní nepůsobí příliš racionálně.

Za druhé může tento mýtus **potvrzovat náš vztah k takovému žákovi**. Nebudeme si přeci nalhávat, že všechny žáky vnímáme stejně. Někteří nám jsou sympatičtí, na jiné si hned nevzpomeneme (jako by byli schovaní v davu a trochu neviditelní) a jiní nám jsou z nějakého důvodu nesympatičtí. A právě u této třetí skupiny je výše zmiňovaný mýtus velmi nebezpečný.

Nechtěl bych zabíhat do přílišných konkrétností a typologie, ale představte si následujícího žáka: nemá nejlepší výsledky, opakovaně vyrušuje, není sociálně zdatný tak, aby si kolem sebe vytvořil skupinu kamarádů, a ještě ke všemu se projevuje nějakým způsobem, který nás trochu dráždí. Pokud se vám nedaří takového žáka si představit, tak vám nabídnu zkratku **ADHD**. Už je to snazší? Nechtěl jsem být takto konkrétní, ale přece. U takovýchto žáků, ale nejen u nich, je přece tak lákavé použít větu, že si za to můžou sami.

A za třetí tento mýtus odráží obecné „vědecké“ přesvědčení, že **každá příčina má svůj následek a naopak**. Jinými slovy, je pro nás nepochopitelné a často nepřijatelné, že by se některé věci staly tak nějak samy od sebe. Říkáme si, asi k tomu mají nějaký důvod, asi to tak má být, v každé třídě je něco (zesměšňování, nadávky, rvačky) a tak dále. Toto vysvětlení totiž naráží na další obecně rozšířenou mýlku, že obětí je někdo (a teď se dopředu omlouvám za přílišné zjednodušení) tlustý, brýlatý, handicapovaný či uzavřený. Pravdou ale je, že **obětí se může stát naprosto kdokoliv z nás**. Stačí jen nešťastná souhra náhod a mylné představy o hrdinech, kteří jsou připraveni každého bránit.

Ostatně se můžeme vrátit k mýtu o tom, že se to na naší škole stát nemůže. Položme oba mýty vedle sebe. **„To se na naší škole stát nemůže!“** a **„Stejně si za to může sám!“**. Nezdá se vám, že se krásně doplňují a možná i navzájem vysvětlují?

Co z toho pro nás tedy vyplývá? Rozhodně to, že **NIKDO si za opakované ubližování sám nemůže**. Vždy je potřeba brát takovou informaci vážně a na základě pozorování **porozumět** tomu, co se ve třídě děje. A pak je tu ještě jedna věc. Přichází-li vám rodič sdělit, že jeho dítěti ve škole někdo ubližuje, prosím **vyhněte se sdělení, že si za to asi může sám**, že také není ze zlata a že je nemá provokovat. Takováto věta znamená totiž „vykopání válečné sekery“ a touto větou **ztrácíte důležitého spojence – rodiče**.

Publikace vznikla ve spolupráci s nakladatelstvím Wolters Kluwer. Autor je lektorem projektu Minimalizace šikany a pracuje jako sociální pracovník a speciální pedagog střediska výchovné péče. Doplnily ji ilustrace, které nakreslily děti v rámci akce STOP kyberšikaně.

Spolupráce školy s policií a orgány sociálně-právní ochrany dětí při řešení školní šikany

Michaela Veselá
a Kateřina Pospíšilová

Ve škole proběhla šikana, kterou škola vyšetřila a zdokumentovala. Současně v průběhu dotazování a zjišťování, co přesně se stalo, jakou to nabylo podobu a jak dlouho to trvalo, došla k závěru, že některé jednání, které bylo součástí šikany, vykazuje buď znaky trestného činu nebo přestupku nebo by jím mohlo být, kdyby byl ten, kdo se takového jednání dopustil, trestně odpovědný. V takovém případě bude škola spolupracovat s dalšími institucemi, z nichž vůči některým má navíc oznamovací povinnost. Jedná se o orgány sociálně-právní ochrany dětí a orgány Policie ČR.

V tomto materiálu se dozvíte, s jakými institucemi se při řešení šikany můžete potkat, jaké jsou vaše oznamovací povinnosti, kdy se obracet na Policii a OSPOD (Komu? Kam? Kdy? Co? Kdo? Jak?) a jak postupovat v případě, že se po vašem oznámení nic neděje.

Z členských organizací...

NaZemi

NAZEMI
CENTRUM GLOBÁLNÍHO ROZVOJOVÉHO VZDĚLÁVÁNÍ

Vedle globálního rozvojového vzdělávání rozvíjíme v organizaci NaZemi Program fair trade a Program odpovědnosti firem. Naší snahou je, aby se chudí pěstitelé, řemeslníci a zaměstnanci v rozvojových zemích měli možnost uživit svou prací za důstojných podmínek. Zaměřujeme se na propojenost našeho spotřebního chování s problémy v rozvojových zemích a motivujeme jednotlivce, firmy i státy přijmout za tyto problémy odpovědnost.

- **Globální rozvojové vzdělávání** je celoživotní vzdělávací proces, který přispívá k pochopení rozdílů a podobností mezi životy lidí v rozvojových a rozvinutých zemích a usnadňuje porozumění ekonomickým, sociálním, politickým, environmentálním a kulturním procesům, které je ovlivňují. Rozvíjí dovednosti a podporuje vytváření hodnot a postojů tak, aby lidé byli schopni a ochotni aktivně se podílet na řešení lokálních a globálních problémů.

Globální rozvojové vzdělávání směřuje k přijetí zodpovědnosti za vytváření světa, kde mají všichni lidé možnost žít důstojný život.

V Rámcovém vzdělávacím programu má prostor především v průřezových tématech Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, Mutlikulturní výchova a Environmentální výchova.

V uplynulých měsících jsme publikovali několik metodicko-tematických příruček:

- **Buzola – příručka globálního rozvojového vzdělávání nejen pro volný čas:**
  Příručka obsahuje hry a aktivity, které nabízí příležitost zažít např. jednání velkých nadnárodních firem, analyzovat televizní reklamy či zjistit, co všechno mohou ovlivňovat hranice mezi státy. Je určena nejen učitelům, ale také lektorům volnočasových center, instruktorům letních táborů či oddílovým vedoucím.
- **PodObal – příručka o globálních souvislostech našeho obchodování pro SŠ:**
  Příručka nabízí do různých předmětů 32 lekcí s fotkami a dokumentárními filmy, které spojuje široce pojaté téma spotřeby. Pojednávají tedy o věcech, které používáme

a jíme, kde se berou, co přinášejí jiným lidem, za jakých podmínek jsou obchodovány. A dále – co ovlivňuje naše nakupování, jak jsou utvářena naše přání a jak můžeme věci a situace měnit.

- **Jinými dveřmi:**
  Jak chutná kumys? Jak bydlí lidé v Indonésii? A jaké poklady skrývá český panelák? Manuál obsahuje metodiku k výukovému programu Jinými dveřmi, který poukazuje na rozmanitosti obydlí a otevírá i nové perspektivy a pohledy na svět. Program je určen žákům od 11 do 13 let. Obsahuje tematický úvod pro pedagogy, podrobnou metodiku, pracovní listy a CD s fotografiemi domů a obydlí z různých zemí světa.
  www.nazemi.cz/materialy

• Globální výchova na Univerzitě Hradec Králové

V podzimním semestru povedeme blokový akreditovaný seminář na Pedagogické fakultě Univerzitě Hradec Králové.

• Fairtradové školy:

Fairtradové školy jsou součástí kampaně Fairtradová města – mezinárodní iniciativy označování míst, kde je podporován fair trade. Cílem kampaně je osvěta v oblasti fair trade a podpora prodeje fairtradových produktů v daném místě. První dvě Fairtradové školy v České republice jsou Masarykova ZŠ v Litoměřicích a SŠ a JŠ Volyně.

Status Fairtradová škola mohou získat školy na všech úrovních vzdělávacího systému. Dávají jím najevo svou společenskou odpovědnost a zájem o globální rozvojové vzdělávání.
www.fairtradovamesta.cz/o_fairtradovych_mestech/skoly/

Projekt Odyssea, o. s.

Pomáháme školám při zavádění osobnostní a sociální výchovy do běžné praxe. Za tímto účelem společně se školami vyvíjíme metodické materiály, provádíme výzkum a realizujeme vzdělávací kurzy pro učitele i žáky.

• Výzkum:

Uzavřeli jsme výzkumný projekt Eticko-psychologické aspekty šikany vedený Psychologickým ústavem Akademie věd ČR. Spolupracovali jsme s docentkou Pavlínou Janošovou a profesorem Pavlem Říčanem. Zaměřili jsme se především na šesté třídy, realizovali jsme programy o vztazích a individuální rozhovory se žáky a učiteli. S využitím teoretických poznatků a výsledků kvalitativního předvýzkumu jsme následně kvantitativně analyzovali z morálně kognitivního hlediska, jakými pojmy současná populace na začátku dospívání posuzuje situaci školní šikany. Konkrétně se jednalo o to, jakými výrazy vyjadřují jednak odsuzující postoje vůči šikanujícímu jednání a také oceňující postoje týkající se „obránců“ šikanovaných dětí. Pomocí obrázkové semiprojektivní metody, s využitím korelační a faktorové analýzy byla zkoumána struktura předložených povahopisných adjektiv (či behaviorálních charakteristik) s etickou konotací z hlediska jejich přijatelnosti u zvolené populace žáků. Výsledky jsme dále analyzovali ve vztahu k rolím protagonistů šikany, do nichž byli respondenti nominováni.

• Kurzy pro žáky:

V oblasti kurzů pro žáky jsme se kromě tradičních adaptačních kurzů a kurzů zaměřených na primární prevenci šikany zaměřili na poskytování první pomoci. V kurzu pracujeme nejen s dovednostmi žáků, ale také působíme na jejich postoje k poskytnutí první pomoci. Zážitkovou formou nacvičujeme zjišťování základních životních funkcí, celkovou resuscitaci, ošetření krvácení, práci s příruční lékárničkou a telefonickou komunikaci na lince integrovaného záchranného systému. Kurz je vhodný pro žáky druhého stupně ZŠ a střední školy. Podrobnější popis cílů a obsahu kurzu naleznete v metodice Zdravotnický kurz.

• Kurzy pro učitele:

Tradiční Kurz komunikace zaměřený na práci se sebeřízením žáků v běžných školních situacích (například porušování pravidel) pomocí vědomého ovlivňování vlastních vztahových signálů jsme doplnili o možnost změřit pomocí jednoduchého dotazníku úroveň komunikačních dovedností před kurzem a po něm. Díky tomu je možné jednoznačněji prokázat, co kurz účastníkům přinesl.

Sdružení TEREZA

Školy zapojené do mezinárodního programu GLOBE se v tomto školním roce připojily k celosvětové kampani Výzkum klimatu.

Mezinárodní dlouhodobý program GLOBE podporuje u žáků zájem o přírodní vědy. Žáci využívají výzkumné metody a výsledky vlastního bádání k identifikaci a řešení environmentálních problémů v okolí své školy. Zpracování dat naměřených žáky ze 111 zemí světa garantuje NASA. Data slouží vědcům k ověřování hypotéz a modelů a jsou k dispozici i široké veřejnosti na adrese www.globe.gov.

Tématem letošního školního roku je výzkum klimatu. V každém čtvrtletí je vyhlašováno několik úloh zpracovaných formou pracovních listů a metodik pro učitele. V rámci kampaně Výzkum klimatu žáci v 1. čtvrtletí zjišťovali pomocí naměřených dat nejteplejší, nejchladnější a nejdeštivější měsíc v okolí své školy a sestavovali klimagram. Aby lépe pochopili rozdíl mezi počasím a klimatem, zkusili si zpracovat krátkodobá a dlouhodobá data teploty vzduchu a množství srážek.

Sdružení Tereza: Program GLOBE – Děti zkoumají sníh.

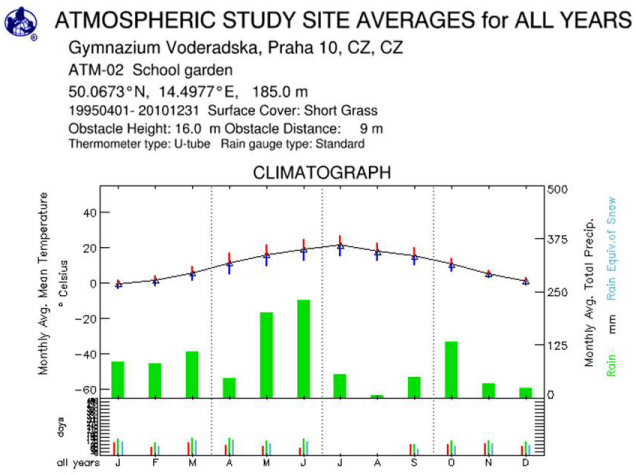

Sdružení Tereza: Klimagram jako výstup dlouhodobého měření teploty vzduchu a množství srážek v okolí školy.

Ve 2. čtvrtletí se vydali zjišťovat jaké je klima na různých místech světa a naučili se ho klasifikovat. Prozkoumali také, jaké je klima v místě, kde leží jejich škola. Z připravené tabulky vybrali a zapsali klimatické charakteristiky pro svoji oblast a ty srovnali s vlastními naměřenými daty (teploty, srážek atd.). Studenti získali odborný komentář k výsledkům svého pozorování od meteorologa Ing. Karla Lípy.

http://globe.terezanet.cz/tema-roku-2011-12-vyzkum-klimatu.html

Step by Step ČR

Lucie Tlamichová: „Podpora zapojení otců do vzdělávání dětí“

V polovině března jsem měla možnost se zúčastnit mezinárodního semináře pořádaného organizacemi ISSA (International Step by Step Association), jejíž je Step by Step ČR, o. s., členem a ACEV (Mother child education foundation). Vzhledem k tomu, že pracovníci ACEV byli hlavními školiteli, konal se seminář v Istanbulu. Tématem semináře bylo seznámení a vyškolení lektorů v tréninkovém modulu „Podpora zapojení otců do vzdělávání dětí“. Tento projekt je již od roku 1996 realizován na celém území Turecka, kde ACEV sídlí, a těší se velké podpoře nejen z řad rodičů. Prvotní náplní organizace bylo hlavně zapojení matek do vzdělávání dětí, i zde slaví po dobu 18 let velké úspěchy. Samotné matky přišly s prosbou vytvořit podobný vzdělávací model jako pro ně i pro otce dětí, což obnášelo čelit velkým kulturním, náboženským i sociálním rozdílům.

Modul zahrnuje 13 samostatných na sebe navazujících celků – 10 je povinných, 1 dobrovolný a 2 jsou i pro matky dětí. Témata seminářů jsou například následující: otcovství; sociální a emocionální vývoj; kognitivní vývoj; nástrahy života otců; zdravý sexuální život... Otcové se schází pravidelně (jednou za 2–3 týdny) přímo v mateřské či základní škole, doba trvání je cca 3 hodiny, seminář je veden učiteli v dané škole, kterou děti těchto otců navštěvují. Vedoucí otcovských skupin jsou vždy muži: samotní učitelé, terénní pracovníci, pracovníci školských odborů či pedagogicko-psychologických poraden, které si ACEV sám připravuje na 10denním semináři. V průběhu otcovských skupin je lektorovi nabídnuta podpora ve formě mentoringu či supervize. Průměrný počet účastníků ve skupině je 15–20 otců.

Důležitá fakta:

- 40 % učitelů v Turecku jsou muži.
- Z účastníku-otců se často rekrutují samotní lektoři.
- Ze 100 oslovených otců je vytvořena jedna pracovní skupina.
- V současné době je v Turecku 450 aktivních lektorů.
- Proškolení učitelů (vedoucím otcovských skupin) se počítá do kariérního růstu pedagoga.

V průběhu našeho semináře jsme měli možnost navštívit i jedno ze setkání tureckých otců – tématem bylo „násilí“. Myslím, že všichni jsme byli mile překvapeni otevřeností účastníků - otců, vzájemnou spoluprací a prací ve skupině při nelehkých aktivitách.

Na závěr jeden pro mě šokují fakt: tento projekt je plně podporován ministerstvem školství v Turecku! Ministerstvo skrze školy platí učitelům za vedení otcovských skupin, za pronájem prostor i za administrativní náklady spojené s realizací tohoto vzdělávání. ACEV zorganizuje trénink, ale plat trenéra je již z balíčku peněz ministerstva.

Tento fungující model jistě nelze aplikovat v našich podmínkách, tak jak je postaven. Vyžadoval by určitou adaptaci, ale turečtí partneři jí jsou nakloněni a z mého pohledu by jistě stála za úvahu. Vzhledem k nižšímu procentu učitelů mužů v českých školách by větší zapojení otců mohlo sehrát významnou roli ve vyváženosti ženských a mužských principů v naší výchovně vzdělávací realitě.

Galerie projektů

AISIS: Žáci ZŠ Dr. Malíka Chrudim na exkurzi v Bayer.

AISIS

Projekt Věda má budoucnost

„Věda má budoucnost“ je projekt, který si klade za cíl zvýšit zájem mladých lidí o přírodní vědy, matematiku a informační technologie. Ptáte se jak? Pomocí efektivního modelu partnerství firem a škol. Projekt v loňském roce představilo občanské sdružení AISIS a jeho hlavními partnery jsou firmy Bayer a IBM. Od září se rozběhne druhý ročník úspěšné spolupráce.

Projekt iniciovaly a koordinují:

Proč právě přírodní vědy?
Přírodní vědy, matematika či technické obory mladé Čechy příliš netáhnou. Naopak, zájem o ně klesá a Česká republika se v mezinárodních srovnáních propadá níže a níže. Zatímco v roce 1995 byli čeští čtvrťáci v matematice podle průzkumu TIMSS 7., do roku 2007 se posunuli na 24. příčku. V přírodovědě se Česká republika propadla ze sedmého na 27. místo. Kde ale hledat příčinu tohoto propadu? Podle dostupných dat je výuka přírodovědných a technických oborů v řadě základních a středních škol v České republice často velmi teoretická a nudná. To je také jeden z hlavních důvodů, proč si mladí lidé následně nevolí své další vzdělávání a kariéru v těchto oborech. Neumí si totiž pod jednotlivými obory často představit něco konkrétního, a proto mnohdy netuší, k čemu by jim poznatky ze školy mohly být v budoucnu užitečné.

Proč jdeme cestou spolupráce s firmami?
Malý zájem o matematiku, fyziku nebo třeba chemii totiž už nyní způsobuje problémy firmám, které pro svůj provoz potřebují kvalifikované odborníky v těchto oborech.

AISIS: Osmáci ZŠ Jesenice na vědeckém workshopu s legoroboty v IBM.

Přitom právě tyto firmy vytvářejí perspektivní pracovní místa a mají důležitý vliv na ekonomický růst. Školám však mohou nabídnout důležitou podporu pro zatraktivnění zmíněných oborů v očích žáků a studentů.

O co tedy v projektu „Věda má budoucnost“ konkrétně jde?
Cílem projektu „Věda má budoucnost“ je prostřednictvím strukturované spolupráce firem a škol vyvolat u mladých lidí větší poptávku po přírodních vědách a technických oborech a ukázat žákům základních a studentům středních škol, že kariéra v této oblasti bude stále více a více ceněným a prestižním zaměstnáním.

Co projekt přinese školám a co firmám?
Školám projekt nabízí možnost spolupracovat přímo s firmami a obohatit tak výuku o cenný pohled do praxe. Žáci dostanou možnost zúčastnit se vědeckých workshopů s profesionály, besedovat se zaměstnanci firem o jejich studiích, dozvědět se rady od personalistů jak správně napsat životopis či vyzkoušet si přijímací pohovory nanečisto. A také samozřejmě navštívit firmy, které se do projektu zapojí. „Rádi bychom mladým lidem pomohli udělat si lepší představu o praktickém využití toho, co se v hodinách fyziky, chemie či matematiky dozvídají. Chceme ukázat, že kariéra v oblasti přírodních věd a technologií má budoucnost,“ vysvětluje Jiří Kukačka z občanského sdružení AISIS. Firmám naopak projekt poskytuje nástroj, jak poukázat na atraktivitu profesí, které dnes nepatří mezi nejvyhledávanější, a zajistit si tak do budoucna dostatek kvalifikovaných zaměstnanců v oblastech, kde nyní scházejí. Firmy se navíc zapojením do projektu stávají součástí platformy přispívající k řešení problému, který odpovídá na potřeby definované na obecné úrovni i Ministerstvem školství či Národní ekonomickou radou vlády (NERV).

Jak projekt v praxi probíhá?
Strukturovaná spolupráce založená na několika jednoduchých modulech je uskutečňována mezi jednou firmou a jednou školou – nejlépe v daném regionu – v průběhu celého školního roku. Forem spolupráce mezi firmou a školou je v rámci projektu „Věda má budoucnost“ celá řada a je vždy na dohodě, pro kterou z nich se zapojené subjekty rozhodnou. Občanské sdružení AISIS zajistí většinu koordinační práce, kterou spolupráce firmy a školy obnáší, a garantuje tak minimální administrativní nároky na zapojené partnery. V současné době funguje spolupráce zvláště na bázi základního modulu, který nese název „Dovednosti v práci“. Jde o roční program, který formou přesně strukturovaných návštěv a workshopů seznamuje žáky s chodem spolupracujících firem a jejich zaměstnanci. Nabídne žákům také trochu kariérního poradenství a opravdovou vědu naživo formou zajímavých experimentů či ukázek z praxe firemního výzkumu či provozu.

Od září rozšiřujeme nabídku
Pro druhý ročník připravujeme dvě novinky, které rozšíří možnosti zapojení dalších firem a škol do projektu. Jedná

Projekt Odyssea: Exkurze na ZŠ Dobronín – učitelé z partnerských škol se rozcházejí do tříd na ukázkové hodiny.

Projekt Odyssea: Setkání se žáky při focus group na téma „Jak vnímáme naši školu.

se o mentoring pro žáky základních a středních škol a vzdělávací semináře pro učitele.

Mentoring navazuje na základní program a předpokládaná délka trvání programu je jeden školní rok. V rámci mentoringu se dobrovolníci ze zapojené firmy pravidelně setkávají s žáky partnerské školy – každý mentor s jedním vybraným žákem. Cílem modulu je poskytnout vybraným talentovaným žákům výrazně větší vhled do světa daného oboru, než je schopna škola, ukázat jim využití oboru v praxi, motivovat žáky k rozvoji klíčových dovedností či pomoci s dalšími studijními či kariérními rozhodnutími. V tuto chvíli probíhá vývoj programu mentoringu a jeho pilotní uvedení ve spolupráci s firmou IBM a partnerskou školou ZŠ, MŠ, ZUŠ Jesenice.

Vzdělávací semináře pro učitele základních nebo středních škol jsou dalším z rozšiřujících modulů projektu. Každý ze seminářů je zastřešen jednou partnerskou firmou a spjat s jedním konkrétním předmětem. Hlavní myšlenkou a obsahem je sdílení trendů a novinek ze světa průmyslové aplikace přírodních a technických věd, představení potřeb průmyslu z hlediska zaměstnavatelů a příklady využití přírodovědných a technických oborů v praxi. Vyučujícím nabídnou atraktivní formu doplnění profesních znalostí a inspiraci, jak inovovat vyučování, jak žáky více motivovat a daný předmět jim lépe přiblížit s propojením na konkrétní průmyslovou praxi. Dále přiblíží možnosti budoucího kariérního uplatnění či praktického využití získávaných poznatků. První seminář bude organizován ve spolupráci s firmami Bayer a Bayer MaterialScience. Je určen pro učitele chemie 2. stupně ZŠ a bude se konat v říjnu 2012 v Praze.

Jaká je zpětná vazba zúčastněných škol?
Jednoznačně pozitivní. Citujme např. zástupce ředitele ZŠ, MŠ, ZUŠ Jesenice, Jana Hoštičku: „Naši žáci 8. tříd pravidelně vyjíždějí na exkurze, při nichž mají možnost vidět využití MST oborů v praxi. Vracejí se nadšení a hlavně motivovaní pro studium těchto oborů. Nás to nestojí téměř nic, ale určitě to stojí za to. Pojďme tedy společně do něčeho, co má smysl. Prostor je vytvořen, stačí ho jen využít.“

Chcete se dozvědět více o projektu „Věda má budoucnost“?
Potom navštivte naše webové stránky www.vedamabudoucnost.cz, kde naleznete fotografie z uskutečněných akcí i informace o připravovaných novinkách. Sledujte také stránku Věda má budoucnost na Facebooku, kam kromě fotografií umísťujeme zajímavé články týkající se problematiky přírodních a technických věd.

Připravil: Jiří Kukačka, koordinátor projektu

Projekt Odyssea

„Jak efektivně vyučovat průřezová témata a současně rozvíjet čtenářství - vývoj sdružených příkladů dobré praxe pro učitele základních škol“

evropský sociální fond v ČR · EVROPSKÁ UNIE · MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY · OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Již třetím rokem probíhá ve spolupráci 5 neziskových organizací projekt **„Jak efektivně vyučovat průřezová témata a současně rozvíjet čtenářství – vývoj sdružených příkladů dobré praxe pro učitele základních škol“.**

Hlavním cílem je pomoci učitelům základních škol usnadnit a zefektivnit výuku směřující k cílům v oblasti jednotlivých průřezových témat a čtenářství.

Přístup k šíření „dobré praxe“ do ostatních škol
Jedním ze záměrů výše jmenovaného projektu je pomáhat všem školám, které o to mají zájem, v práci s průřezovými

tématy a čtenářstvím. Do projektu je intenzivně zapojeno 6 partnerských škol. Ty si v jeho rámci chtějí akreditovat program, který budou nabízet dalším školám v regionu. Smyslem programu je ukázat kolegům příklady výuky směřující k cílům v oblasti průřezových témat a čtenářství, sdílet příklady dobré praxe a inspirovat školy vlastní koncepcí práce s těmito tématy. Během projektu vznikají mj. výukové materiály, které budou během programu předávány zájemcům z dalších škol. Podrobné informace o projektu a výstupy projektu naleznete na www.ptac.cz .

Aktuální dění v projektu a výhled do budoucna
Projekt započal v květnu roku 2010 a bude probíhat do prosince roku 2012. V projektu jsou zapojeni učitelé 6 partnerských mimopražských škol. Učitelé těchto škol společně s lektory projektu (členy organizací, které se průřezovými tématy a čtenářstvím mnoho let zabývají) vytváří konkrétní výukové materiály a promýšlí zefektivnění koncepce práce školy s průřezovými tématy a čtenářstvím. V září roku 2011 do projektu vstoupilo dalších 12 mimopražských základních škol. Učitelé těchto škol se budou seznamovat s prací s průřezovými tématy a čtenářstvím na partnerských školách. Do budoucna se počítá s tím, že budou partnerské školy schopny samostatně poskytovat ostatním školám akreditovaný program.

Step by Step ČR

Projekt Předsudky jsou OUT

Období realizace 8/2009 – 7/2012
Internetové stránky projektu www.predsudkyjsouout.cz
Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Projekt „Předsudky jsou OUT“ je zaměřen na podporu integrace příslušníků národnostních menšin, lidí s různým druhem a stupněm znevýhodnění při začleňování do společnosti. Byl zahájen v srpnu 2009 a je koncipován jako pilotní program na 3 roky.

Step by Step ČR: Z projektu Předsudky jsou OUT.

Cílovou skupinou projektu jsou žáci středních škol a jejich učitelé, nepřímou cílovou skupinou lidé, kteří při integraci do společnosti překonávají obtíže dané zdravotním či sociálním znevýhodněním, menší znalostí prostředí apod. **Záměrem projektu** je pomoci jeho přímým účastníkům prostřednictvím vzdělávacích programů pochopit mechanizmy vedoucí ke společenskému vylučování, základní kulturní odlišnosti, najít nástroje podpory sociálního začleňování a podpořit účastníky při přípravě a realizaci projektů, které budou sloužit osobám s různým stupněm znevýhodnění při začleňování do života obce.

Projekt byl realizován **občanským sdružením Step by Step ČR** ve spolupráci se zkušenými lektory programů zaměřených na vzdělávání v oblasti sociologie, psychologie a pedagogiky. Lektoři projektu pracují v oblasti protipředsudkového vzdělávání, využívají metod z oblasti kritického myšlení a zážitkové pedagogiky.

Tříletý projekt „Předsudky jsou OUT“ byl zaměřen na **vytvoření metodiky vzdělávání zaměřeného na práci studentů středních škol s předsudky a stereotypy a pochopení důsledků těchto postojů na společenský vývoj.**

Průběh projektu:
a) Příprava projektu a seznámení vedení školy a studentů se záměrem a průběhem projektu. Studenti se rozhodovali o zapojení se do projektu na základě podrobných informací.
b) Celkem šestidenní interaktivní seminář zaměřený na pojmenování základních mechanizmů vzniku předsudků a stereotypů, mechanizmů společenského vylučování, kulturních odlišností, které jsou často důvodem komunikačních „šumů“ a neporozumění a dalších jevů, které souvisí se zapojováním do společnosti a ovlivňují rovné příležitosti každého z nás. V rámci semináře a jednotlivých dílen měli účastníci značný prostor pro sdílení vlastních zkušeností s těmito procesy a uvědomění si vlastních potřeb a hodnot, které ovlivňují jejich vlastní příležitosti při integraci do společnosti. Pozornost byla věnována aktivitám, které mohou znevýhodněným osobám pomoci při

integraci do prostředí studijní skupiny, do života obce či pracovního trhu. Seminář byl rozdělen do dvou třídenních bloků, byl uspořádán mimo město, ve kterém účastníci žijí, a byl mezi nimi časový rozestup minimálně jednoho měsíce.

c) Představení jednotlivých národnostních menšin, které žijí v České republice a jejich kulturních hodnot a tradic. Každá ze škol měla možnost se podrobněji seznámit se třemi národnostními menšinami. Lektory této části projektu byli většinou příslušníci dané menšiny, kteří se zároveň zabývají multikulturní výchovou a realizují konkrétní aktivity pro danou skupinu v kraji. V tomto bloku se dověděli rovněž od zkušených terénních pracovníků o životě v sociálně vyloučených lokalitách.

d) Příprava vlastních projektů studentů následovala bezprostředně po ukončení vzdělávacích aktivit. V rámci přípravy pomohli lektoři studentům vytipovat vhodné aktivity v jejich obci, rozšířit informace v oblasti projektového řízení, podpořili jejich týmovou spolupráci při realizaci projektu, asistovali při sestavení rozpočtů plánovaných projektů, zabývali se prezentačními dovednostmi účastníků. V rámci supervize poskytli lektoři podporu v průběhu konkrétní přípravy studentských projektů.

e) Realizace projektů studentů jednotlivých škol proběhla vždy na závěr projektových aktivit. Každá třída zapojená do projektu „Předsudky jsou OUT“ realizovala 4–5 vlastních projektů ve své obci.

f) Na závěr celého projektu každá zapojená skupina veřejně prezentovala průběh a výsledky svých žákovských projektů.

Projekt samotný probíhal ve třech hlavních etapách – vytvoření metodických postupů, jejich ověření a úprava při práci s prvními školami, rozšíření projektu na další školy. Projektu se zúčastnilo celkem 11 skupin studentů z 11 škol a různých lokalit České republiky spolu se svými učiteli. Ohlasy projektu ze strany účastníků, kvalita realizovaných projektů účastníků a zvyšovaní dovedností účastníků ve sledovaných oblastech jednoznačně potvrzují úspěšnost projektu.

NaZemi

NAZEMI
CENTRUM GLOBÁLNÍHO ROZVOJOVÉHO VZDĚLÁVÁNÍ

Interaktivní výstava Supermarket SVĚT pro potřeby výuky

Interaktivní výstava pro střední školy a vyšší ročníky základní školy zve studenty ke zkoumání věcí a globálních souvislostí jejich výroby, vlastních otázek i postojů. Putovní výstavu může škola instalovat ve svých prostorách. Výstava tak přináší školám možnost aktivního zapojení studentů při její realizaci, spolupráci studentů napříč ročníky, posílení vztahu s komunitou a v neposlední řadě nabízí příležitost činnostního učení.

NaZemi: Výstava Supermarket SVĚT v Brně.

Lektorovaná výstava Supermarket SVĚT přináší výukový program přibližně na **60–90 minut**, který lze vést více způsoby. Usilujeme přitom o zachování prostoru, který výstava vytváří pro činnostní učení:

- Dává žákům prostor ke konkrétním činnostem, samostatným úvahám a tvorbě vlastních otázek
- Nabízí aktivní zapojení studenta do procesu učení.

Hlavním principem je samostatná práce studentů, kteří zkoumají objekty, jež zvou návštěvníky k prozkoumání několika druhů zboží (mobilního telefonu, oblečení, čokolády, limonády). Na 5 stanovištích s interaktivními předměty a panely účastníci doslova zváží své oblečení, rozeberou mobil v nadživotní velikosti, zaplatí za čokoládu pěstiteli kakaovníku a sledují, kde se peníze po cestě k němu ztrácejí. Mohou se inspirovat dobrými zprávami o úspěšných snahách lidí, kteří se pokusili zlepšit něco z problematických okolností mezinárodního obchodování a nakupování. Účastníci se po menších skupinkách střídají na jednotlivých stanovištích.

Interaktivní výstava vznikla spoluprací 5 partnerských organizací ze Slovinska, Slovenska, Řecka a České republiky v rámci evropského projektu Svět v nákupním košíku. Cílem projektu je přispět k zapojení globálního cílového vzdělávání a zvláště témat udržitelné spotřeby do formálního vzdělávání v partnerských zemích. V rámci projektu nabízíme víkendový seminář Jak (se) učit pro život v globalizovaném světě, PodObal – inspirace pro výuku s globálním rozměrem.

www.nazemi.cz/vzdelavani

ČESKÁ REPUBLIKA POMÁHÁ

Kalendář akcí
květen – srpen 2012

Termíny	Akce	Místo	Bližší informace	Pozn.
2., 9., 16. a 23. 5.; 6., 13. a 20. 6. 2012	Respektovat a být respektován – celý kurz	Velehrad Rodinné centrum Zvoneček	saschyt@seznam.cz	
3. 5. 2012	Nové trendy v médiích: nástroje on-line žurnalistiky	FSS MU v Brně	anna.lazorova@nazemi.cz	Workshop pro studenty středních škol se zájmem o novinářskou práci
6. 5. 2012	15. ročník setkání GLOBE studentů a učitelů z celé republiky	Litomyšl	www.terezanet.cz http://www.globegames.cz/	
28. 5. 2012	SKAV – konference Rozdílné koncepce vzdělávání a jejich důsledky	Senát PČR, Praha	www.skav.cz	
29. 5.; 6. a 13. 6.; 11. 9.; 4. 10. 2012	Respektovat a být respektován – celý kurz	Světice Lesní klub Pramínek	www.lesniklubpraminek.cz lesniklubpraminek@seznam.cz	
8. – 10. 6. 2012	Respektovat a být respektován – pokračovací kurz	Bystřice pod Hostýnem	www.zkola.cz/respektovat	
21. 6. 2012	SKAV - Kulatý stůl SKAV a EDUin	ZŠ Vodičkova, Praha 1	www.skav.cz	
30. 6. – 6. 7. 2012	Respektovat a být respektován – pobytový kurz	Bystřice pod Hostýnem	www.zkola.cz/respektovat	
2. – 6. 7. 2012	Respektovat a být respektován – týdenní kurz	Oucmanice	www.adminhigh.cz/paleta-oucmanice	
9. – 13. 7. 2012	Respektovat a být respektován – týdenní kurz	Oucmanice	www.adminhigh.cz/paleta-oucmanice	
14. – 20. 7. 2012	Respektovat a být respektován – pobytový kurz	Inštitút Marie Montessori Bratislava	horahanka@gmail.com	
3. – 9. 8. 2012	Respektovat a být respektován – pobytový kurz	Skalka u Doks	www.skalka22.cz	
18. – 24. 8. 2012	Respektovat a být respektován – pobytový kurz	Bystřice pod Hostýnem	www.zkola.cz/respektovat	
18. – 25. 8. 2012	Prázdniny s Odysseou	Janské Lázně	www.odyssea.cz	Rekreačně vzdělávací pobyt pro pedagogické pracovníky
20. – 24. 8. 2012	Letní škola Začít spolu	Kutná Hora	www.sbscr.cz	Šance pro nové zájemce o Začít spolu i pro pokročilé

S K A V
stálá konference asociací ve vzdělávání

Zpravodaj SKAV vydává:
Stálá konference asociací ve vzdělávání, o. s.
Kladenská 43
252 68 Středokluky

Tel.: +420 774 446 637
Email: info@skav.cz
Web: www.skav.cz